

Vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma 2026-2028

Kunnanhallitus 08.12.2025

334/02.02.00/2025

Valmistelija

kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, 040 488 3011, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi,
hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211, ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Kuntalain 110 § Talousarvio ja -suunnitelma

"Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernintoiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin."

Talouden lähtökohdat ja Lapinlahden kunnan talousarvio 2026

Vuosi 2026 on Lapinlahden kunnalle merkityksellinen käännekohta. Kunta on siirtymässä vaiheeseen, jossa talouden tasapainottamissuunnitelman toimet alkavat näkyä konkreettisesti arjessa ja taloudessa. Valtuuston marraskuussa 2024 hyväksymä talouden tasapainotusohjelma vuosille 2024–2026 on ollut ohjenuora ja sen johdonmukainen toimeenpano on kantanut hedelmää: vuoden 2026 talousarvio on ylijäämäinen noin 103 000 euroa. Tämä on merkki siitä, että vaikeassa mutta välttämättömässä sopeutustyössä on onnistuttu. Samalla tuleva vuosi 2026 on viimeinen vuosi tasapainottamissuunnitelmasta.

Suurien muutosten keskellä kunnan talousarvio on koko suunnittelukauden osalta tasapainoinen. Ylijäämää arvioidaan kertyvän maltillisesti joka vuosi - vuosina 2026–2028 yhteensä vajaat 400 000 euroa. Ylijäämä on kuitenkin maltillinen suhteessa kunnan talouden kokoon tai taseeseen, joten varaa lipsua ei ole.

Sote-kiinteistöjen myynti tytäryhtiö Viitostien Ykköstilat Oy:lle siirtää riskit Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuokraamista tiloista kunnalta tytäryhtiölle. Siirto näkyy talousarviossa kunnan osalta vuokratulojen ja kiinteistömenojen merkittävänä vähenemisenä, samoin kuin poistojen vähenemisenä. Myynti lisää noin 150 000 euroa kiinteistöveroja vuositasolla sekä vähentää kunnan peruskorjauksen investointitarpeita.

Investointien tiukkaa linjaa jatketaan vielä vuonna 2026, mutta seuraaville vuosille 2027–2028 esitetään liikuntahalliin investointia.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen jälkeen taseessa on ylijäämää 1,2 miljoonaa euroa. Viimeisimmän ennusteen mukaan vuoden 2025 tilinpäätös on noin 0,67 milj. euroa ylijäämäinen alkuperäisen talousarvion - 0,13 milj. euron sijaan. Lisäksi tulosta parantaa vielä noin 0,9 milj. euroa Sote-kiinteistöjen myyminen.

Kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 1.9.2025 talousarvion valmistelun pohjaksi raamin, jonka tulos oli ylijäämäinen noin 0,1 miljoonaa euroa. Raamin valmistelussa toimintakuluissa huomioitiin palkankorotukset henkilöstökuluissa 3,5 %, sekä muut pienemmät tiedossa olevat kustannusten muutokset. Muutoin raamin valmistelussa huomioitiin kuluvan vuoden talousarvio ja valmisteluhetken tilinpäätösennuste.

Vuoden 2026 talousarvio on ylijäämäinen noin 103 000 euroa. Toimintamenot laskevat 4 % eli noin 1,1 miljoonaa euroa ja toimintatulot laskevat peräti 56 %. Muutos johtuu Sote-kiinteistöjen myymisestä Viitostien Ykköstilat Oy:lle. Toimintakate heikkenee noin 9 %. Suunnitelmavuodet 2027 ja 2028 ovat ylijäämäisiä 200 000 euroa ja 76 000 euroa.

Tuloveroa arvioidaan kertyvän 15,9 miljoonaa euroa, joka on noin 0,4 miljoonaa euroa eli enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 1,7 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan noin 2,9 miljoonaa euroa.

Valtionosuuden kokonaismääräksi arvioidaan 5,8 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 miljoonaa euroa (- 5,8 %) vähemmän kuin kuluvan vuoden tilinpäätösennuste.

Kunnan toimintatulot ovat 2,6 miljoonaa euroa, joka on 56 % vähemmän kuin vuoden 2024 alkuperäisessä talousarviossa. Toimintamenot ovat 28,3 miljoonaa euroa. Kulut laskevat noin 3,7 % (1,1 miljoonaa euroa) vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Henkilöstökuluissa on huomioitu palkkojen korotukset 3,5 % ja muutokset sivukuluissa. Sivistysosaston osuus toimintamenoista on suurin eli 61,0 % (15,6 miljoonaa euroa). Toiseksi suurin on tekninen osasto eli 15,3 % (3,9 miljoonaa euroa). Henkilöstömenojen osuus kaikista menoista on vähentynyt vuoden 2024 talousarvioon nähden 1,7 %.

Kunnan vuosikate on 2,3 milj. euroa, joka kattaa 104,5 % poistoista, jolloin tilikauden tulos on talousarvion mukaan noin 103 000 euroa ylijäämäinen.

Ensi vuonna kunnan nettoinvestointitaso säilyy maltillisena noin 1,8 miljoonassa eurossa. Suunnitelmavuoden 2027 nettoinvestoinnit ovat 3,9 miljoonaa euroa ja vuoden 2028 puolestaan 7,5 miljoonaa euroa.

Kokonaislainamäärän vuoden 2025 tilinpäätöksessä ennakoidaan olevan 32,7 miljoonaa euroa, jossa on laskua noin 3,8 miljoonaa euroa vuodesta 2024. Vuonna 2026 pitkäaikaisen lainan määrän arvioidaan laskevan noin 2,9 miljoonaa euroa. Lainamäärä lähtee nousuun suunnitelmavuosina 2027–2028 kasvavien investointitarpeiden myötä.

Vuoden 2026 talousarviokirja liitteenä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää ehdottaa, että valtuusto päättää

hyväksyä vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman.

Lisäksi kunnanhallitus valtuuttaa viranhaltijat tekemään mahdollisia teknisluontoisia ja lyöntivirheen korjauksia talousarviokirjaan ennen valtuuston kokousta.

Päätös